

י י ד י ש ע

פעם שבער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט דריימאל וואכענליך...

אויף דייעזע צייטונג טאן מאן יעדעס טאג פרענסירן...

Nr. 7, אבט ער יארהונג, פּעסט, מאָנטאָג כ טבת ה'תל"ד, Pest, den 17. Jänner 1876.

דער קריינ פאר דער טהורע.

לאנגעס הערומהאנדלן פיהרט זעלבען צום ציעלע. דיא ראטה-שלענע וועלכע נראא א-נ-ד ראשי צום געברויכע פיר דיא טירקיא איס-נעמאכטע האט האבען בערוויס פיעל שטיב זעלבן ניכט אננעמען: באלד זאנעט מאן ווע-דער: ענגלאנד לידעט עס ניכט, דאס עסטערייך מיט הילפע דער ראטה-שלענע וועט מיטשטערס דעס אייסען אין טירקישע אנגעלעגנהייטען זיך מעננע. צו לעטעט פאסטע דער סולטאן זעלבסט דען מיטע צו דער אייסערונג: ער בעזוטצע זעלבער ווינהויט נענט אים זיין זיך צוועקמעסיג רעדערען צו קאננען: עסטערייך מאנע דיא ראטה-שלענע נור פיר זיך זעלבסט בעהאלטען איז זי. אינר אלס נעמעהר אללע דיעזע שווערדיקע וועגערייטע ווארדען, דא שטעלעט עס זיך הערויס דאס דער נאנצע שטרייט דורכאויס קיינען נראשען ווערטה וואר. וואהל האבען דיא מעכטע שאן אהנע איס-נאחמע דיא אנדראשישען ראטה-שלענע אננע-נאממען וואהל האט ענדליך ווע זייר בערוויס-אין דער לעטצטען ניממער דיעזעס בלאטטעס ערעהנטען, איך דער סולטאן נאכגענעבן: אבער עס ווערדען ראטצעדעס אלל דיעזע ראטה-שלענע ניכטס העלפען זיך, נאנצע לערס וואר אלאז אהנע צוועק, אהנע ציעל.

דיא פיעל פירטבערליכער ווערען, אלס דיא בייס-העריגע. דיעזע ווערע אבער דעס סולטאן דאספעלט פירטבערליך, דא ער ניכט אינמאל דען מומען העטטע, דיא אויטעדרוקונג איינער זאל בערן רעוואלוציאן צו פערזיבוקען ווארום ניכט? ווייל דער סולטאן אין דיעזעס פאללע נעגען דיא אייפטימענדי-שע טירקישע בעפאלקערונג טירקישע סאלדאטען שיקען מיסטע. נין איזט עס אבער זעהר צווייפעלהאפט, אב דיא טירקישען סאלדאטען בלאס דעס סולטאן צו ליעב נעגען איהרע אייגענען גלוי-בענס-ברודער קעמפפען ווירדען? אין זאלבער פערזיך ווערע דאהער אין געפעהרליכעס וואנע-שטיק, ווארדן דער סולטאן לייכט אים ווענען טהוראן קאמטען קאנטע.

דישע מאנארכיע אנשליעסען ווערדען, דאס ווערע פיר אינס אין אונגאריע. וויר האבען שאן אנהערן צו פיעל סלאווען אין אונזערע מאנאר-כיע. אין אנדערעס ארט ווען דיא הער-צענאוינא אינר באסטען אונטער דער הערשאפט איינעס עסטעריישישען פרינצען אין בעזאנדרעס פריסטענטהום מאנארכיע נעמעטעטע. ווען דיא עהרע אונזערע מאנארכיע נעמעטעטע, ווען אין רומעניען ווא בעקאננט, אין פריישישער פרינץ העררשט, זא איזט עס נור רעכט אינר בילליג, דאס אין דער הערצענאוינא אינר באסטען אין עסטעריישישער פרינץ דיא רענענע פיהרען

פערשידענע נייאוינקייטען.

(א'ס אונגארישען רייכ-ס אונג) ווערדען דיא בעראטהונגען איבער דיא פערוואלטונג-קאמיססיאן נאך אימער פארטגע-זעטעט. דיא אייגענע דיעזען בעזען יעצטע שאן נור געדינעס אינטערעסען, דא זיך אבער דיעזע אנגעלעגנהייט ניכטס מעהר ניי עס זאנען לאסט. וויר וואללען דאהער נור פאלגענדע פרינסע אים דעס רייכטאמטע מוזן צוואמפען-פאסטען: 1) דער פאנצע מיניסטער סעל בל בענאטע-אויפטע איינע שאן פריהער געשעלעט אנפראגע דעס דעפוטירטען מאדראט, וואס דענן דיא רענערונג אין דער וואכער-פראגע צו טהון געדענקען פאלגענדערמאסען: 2) דאס הווי האט יא בעשלאסען, ווענען פסט-שטעללונג דעס צינו-פרינסע איינע קאמיססיאן איינבויערען, דיא רענערונג האלט זיך איהרערוויסס נור פערשפליכ-טעט, דיעזען בעשלים דעס היינעס צור אויפפיהרונג צו ביינען. עס ווירד דענן איך איינע זאלבע קאמ-מיססיאן איינבויערען ווערדען. וואס דיעזע יעדאך בעשליעסען ווירד, קאנן דיא רענערונג הייסע נא-טירליך נאך ניכט וויסען? 3) איינר אב בעהוויסע-מאנכער דעפוטירטען, דאס דיא פערוואלטונג-קאמיססיאן אים זאנען לאנדע איינען שלעכטען איינרוק הערפאלגענדישען וועהאלד דיעזעס גע-זעטן, אב שלעכט אדער גוט, אינבערדישע פאללען געלאסען ווערדען מיסטע, ערווירדעטע דער דעפוטירטע אינר אויטערוויסעטס-פראפעסאר פאמאס ווערען עס ווערען דיא יענע ניכט! ווען הייסע דיעזעס נענטען איך איינען שלעכטען איינרוק מאכט, ווירד עס זיך שאן זיך דאס פראשישע לעבען פיעלע אנהענגער פערשאפטען. האט דען דאס ערוויסען איבער דיא וועדע-צמאנ-ציפאצאן ווענערייט קיינען שלעכטען איינרוק נעמאכט? הייסע וועט דאך מעהר קיינען אנ-נארי, דער דיא ווענע-צמאנציפאצאן ניכט אלס פאלקאמטען נעדיכט בערשאפטן זאללען? (ביא דיעזען ווארטען שפראנג אי שוויצ) פראצעדירן פאן ווענעס ווערען וואללעט מיט דער רעכטען האנד העלפט צור שטיצע גריפען אינר צעטרוממעטע זען דאס איינע-גלאז זאללען אין פיעלען שטיקען צור ערדע פיעל. הורף דיעזעס קיינע אונזיק אונט נעמערה אין נאסערעס אינ-גליק פעהרעטע ווארדען, דיא אינשטיצ ניכטס גע-פאלערעס בענאכטענען ווערדען אין פאללע דער דאס ווער דיא וויכטיגסטען פרינסע אים דעס רייכטאמטע. וואנן דיא בעראטהונגען איבער דיא פערוואלטונג-קאמיססיאן אין ענדע גערמען ווערדען, איזט ניכט אבצוועהען.

וואס בלייבט אלאז צו טהון איבער? דיא פאס נראשען אנדראשי פאנגעלאגענע גלייכבע-רעכטיגונג דער זיד-סלאווישען בעפאלקערונג מיט דער טירקישען איינזאלטען אססען? אבער אין דיעזעס פאללע ווירדען דיא איינשטאנד אין דער הערצענאוינא פארשערען, וואס אים זא ווע-ניער געווערע ווערדען דארי, אלס הייערליך דער איראפעאישע פרינצע לייכט איינע טיעפע-ער-שיטערייט ערדאטען ווירדע.

פאן דיעזער טהורונג זאללאנע אונט מאן הייסע פאסט איבעראלל פיעט איבערצייטע. עס ווייס נעמעהר יעדער, דאס דיא פעהרעלסטעס און דער טירקיא הורף בלאטע ראטה-שלענע ניכט מעהר געדענקען ווערדען קאננען. ווא דער ניכט ראטה ניכט מעהר איינבויערען דא מיט מאן - ווענן גלייך מיט בעדייערן - מיט דעס שווער-טע הערעוויסירטען, דיא מעכטע ווירדען נעוויס שאן יעצטע איהרע שטרייט-קעמפפען אין דיא הער-צענאוינא איינרוקען לאסען. עס איזט בלאס דער שטרענגע ווענען, ווארדן דיא איינבערליך פאס בענענע איינע קיינעס אנטעאלטען ווע-דען. זאמאל יעדאך דער פריהלינג קאמטע, זא ווירד אללעס איינע נאך אין בלוטיגער קיינע אויסברעךען דעסען נידע ניכט אבגעוועהען ווע-דען קאנן. סולטאן אלדין ווירד 60000 מאנן נאך דער הערצענאוינא ענטזענדיק. ווא פיעלע סאל-דאטען יעדע דער אבערען מעכטע דיעזעס קיינע ווערען ווירד - איזט צור שטינדע נאך ניכט בעקאנט.

אינר וואס גלייכט מאן מיט דיעזעס קיינע צו ערוויכען? נין, הייערן לעיעט עבען דער הייסע-פרינץ וועלכער אינס אין עסטערייכ-אונגאריע אס מיסטען אינר אס לעבהאפטעסטען אינטערעסירט. דער פלאן געהט נעמליך דארויף, דאס דיא הער-צענאוינא אינר באסטען אונטער דיא הערשאפט איינעס עס טירקישען פרינצען ווערדען קאמטען וואללע דעסעסן איינפאנע עס ווין ווירד, דיא זיד-סלאווישען פאר יעדער טירקישען בערדיקונג צו שטיצען. עס וואללע היינעס ניכט נעזאנט זיין, דאס מאן דיא הערצענאוינא אינר באסטען פאן דער זיד-סלאווישען גארניסען ווירד. דיעס ווירד דורכאויס ניכט בענאכטענעט. דיא טירקיא ווירד וואהל איבער דיעזע פראשישען איינע ארט אבער הערשאפט איך שפעטער פיהרען קאננען, אבער נור זא וואס ערדא איבער רומעניען אינר טערביען ווא ציעמליך אונאבהענגע פרינסען רענענען. אים אללגעמינען ווירד דיעזער פלאן זעהר געבילליגט. פריהער הייסע עס יא זאנארי, דאס מאן דיא הערצענאוינא אינר באסטען פאן דער טירקיא נאנין לארוויסען אינר אן דער עסטערייכ-אונגא-

דאס ער זאגאר דיא שטעללע אלס דעפוטירטער דער פעסטער אינגערן שטאטט איבערנאהם עס איזט דאהער נאך אימטער דיא האפטיג פאר- האנדער, דאס דעאק צור פריידע דעס גאנצען לאנדעס זיינע געזונדהייט וועדער ערהאלטען ווירד!

דער דאס פערבאט געען דיא ציוויל-עהע בע- שטעהט, דיא לייטע צור איינעהונג אינער זאלבען עהע נאך ווען ריווען מיסען. דיעזעס אינרעליג- אזע איזט מיטען צום איבערלוסעס און נאך מיט פילען קאסטען פערבונדען!

דיא מיסטען שטאטט-מעגער האטען זיך אס זייבע-בעגעגנטיסע בעטהעליגט. געען 200 שווארין בעשפאנטע קאלעישען אונד מיטען פיהרען נאך דעם 6 וויילען וויסען איזאדעליטישען פריעהאפע. דער קראנפריין פאן ענגלאנד אונד מעדערעיע זענאנדטע האטען אירע שטאטט-וואגען היינע- זענדעט. נאטורליך וואר אונד נראם ביסט אלס עסטער-וואנארשיער געזאנדטער, ביא דיעזעס לייבען - בעגעגנטיסע, דיא טרויער-פריעהליכקייט אלליין היערעט דרייא שטינדען.

געשעפטסבעריכט
פערסטער-פריידע.

ווייזען פער פריעהאער 9.98 - 9.62 נולד.
האפער פער פריעהאער 8.48 - 8.50 נולד.
קוקורין פער מאיוני 5.12 - 5.16 נולד. - אללעס עק מעטער-ענגענע.
פערסטער שלאכט-פיעהמארקט. דער איס- טויע אונד דעס געסטעיווען היער שטאטטגעשענען שלאכטפיעהמארקט בעטרוג 994 שטיק. מילכקוהע 174 שטיק. מייזע פאר קאסטען 4.51 - 5.50 פאר קוהע 44.50 - 47.50 פאר בייפעל - פאר פער 100 קו- לאנאטס שלאכט-געווינט. זאמטס פערעהיינגס-טויער. דאס געשעפט וואר נוס.

ווייזער פריידע.

ריבא ל 44% נולדען. -
ליינא ל 34% - 35 נולדען. -
פערטאלע אום 20 נולד. - אללעס פער 100 קולאנאטס.
שפרייטום 24 נולדען צו 10.000 ליטער- פערענט. -
לאקטא-ציעהונג פאם 1212 זיינער 1876.
בריינן 37 87 79 85 53

אונזער פריידע-טאבעללע מיט אן געלעזען ווערען: ווען אין העקטאליטער 72.8 (72¹/₁₀) קולאנאט ווענט, דאן קאסטען 100 קולאנאטס 8.90 ביז 8.40 נול- דען, ווען אבער אין העקטאליטער פריידע שווער איז אונד 73.7 (73⁷/₁₀) קולאנאטס ווענט, דאן קאסטען 100 קולאנאטס 8.50 - ביז 8.70 נולדען. - דער שפרייטום וויי- פער 10000 ליטער-פערענטס בערעכענט. דיא פריידע-טויע- טאבעללע דעס פריידען-פלאטעטעס וואר וועהינער דעס דרוקעס צוזאמענגעפאלען, וועהאלד דאזט מאנע צופער פער- שטעללע ונר.

בריענע דער רעדאקציען.

הערין א ווייס אין אלבא: דיא נייע בערעכענט פאר שפרייטום געשיעהט פאר 100 ליטער צו 100 פערענטס, וואס 10000 ליטער-פערענטס הייסט. עס ונר זאמט 100 ליטער זאפעל וויא 70¹/₁₀ ווענער מאאס - אונד פאר דיעזעס קולאנאטס איזט דער געוויילען פרייז נאך 100 נאדען צו פערשטענען.
פערטאטורטריבער רעדאקטער: מאיר בייז רייז.

מ א ט ר י ק ע נ - פ י ה ר ו נ ג.) וויר האבען בערייט פאן וואכען אינען ערלאס דעם קילטום- מיניסטעריאלט מיטגעהילט אין וועלכעס פאר אונסקולטיקייטען און דען מאטריקען ציעמליך בעדייטענדע-עלד-שטראפען פעסטגעזעצט וואר- דען. נאך אינער נייען פערארדנונג דעם קילטום- מיניסטערס זאלל אים דיעזען שטראפעלדערען איין נייע שול-פאנד' געבילדעט ווערדען. וויר גלויבען וויר האבען אן דעם איינען שול-פאנדע מערה אלס גענוג. וויר מינען וואהל ניכט וויר האבען אס געלדע דעסזעלבען גענוג, וואהל אבער אן דען'מחלוקות' דיא ער און גאנצע פער- אורזאכטע. אונד נון זאלל נאך אים נייע שול- פאנד' געבילדעט ווערדען; ווער ווייס וועלד' נייע 'מחלוקות' דיעזע צו פאלגע האבען ווערדען. פרי- לוך מיסטען דיעזע מחלוקות אדרעסס בערינדעט ווערדען. בעטרעפס דעם אלטען שול-פאנדעס שרייעט יעדע פארטייא: דעם האבען אס מיסטען צו דעמוטירען געזאמלע וועהאלד איהר און איין גראסער טהיל בעהינדער! ביים נייען שול- פאנדע וויר קיינע פארטייא זיך געטויען צו זא- גען, דאס זיא אס מיסטען צו דעמוטירען ביא- געטראגען, דא זיא העידורד זיך ועלכטס פעררא- טען ווירדען, דיא מיסטען פעהלער אין דען מאטריקען געמאכט צו האבען! (אין היעזעס ארטהאדאקסען-פריידליכעס בלאטט שרייבט היע- רבער: דער קילטום-מיניסטער מינט, דאס ניר דיא ארטהאדאקסען-ראכענער דיא שלעכטעסטע מאטריקען-פריידען האבען, דיעזע מיסטען נון דיא מיסטען שטראפ-געלדער צאהלען, מיט דיעזען שטראפ-געלדערען ווירד דער שול-פאנד פערמערט - אים דיעזעס ווירד דאן אין עסטמאר בעייט אונד דאס יעדע זאראן דיא גראסע שטראפע! - אין וואשייא האטען איינסט דיא רוסישע רע- גירונג דען 'ספרדים' איינע שטראפע איזער- לענט, ווייל זיא צו דער אשכנזישען געמישע ניכט ביישטייערעט - אונד אים דיעזען שטראפ-געל- דערן ביינעט מאן איינע טומאה.)

פריידע אונד מעהל-פריידע-טאבעללע

קולאנאטס פער קוהע	פריידע	קולאנאטס פער קוהע	פריידע
7.35 - 7.15	72	8.30 - 8.40	72.8
6.70 - 8.20	62	8.50 - 8.70	73.7
5.95 - 6.45	62	8.80 - 9.00	74.6
7.67 - 8.00	41	9.30 - 9.50	75.5
4.50 - 4.60	73	9.70 - 9.90	76.4
4.35 - 4.55		10.00 - 10.30	77.3
		10.40 - 10.50	78.3
9.58	פריידע	8.50 - 8.70	72.8
5.15	קוהע	8.80 - 9.00	73.7
8.48	האפער	9.10 - 9.30	74.6
	האפער	9.50 - 9.70	75.5
	האפער	9.90 - 10.10	76.4
	האפער	10.20 - 10.40	77.3
	האפער	10.50 - 10.90	78.3
	האפער	8.20 - 8.30	72.8
	האפער	8.40 - 8.60	73.7
	האפער	8.70 - 8.90	74.6
	האפער	9.10 - 9.40	75.5
	האפער	9.60 - 9.80	76.4
	האפער	10.00 - 10.20	77.3
	האפער	10.30 - 10.70	78.3
	האפער	8.50 - 8.70	72.8
	האפער	8.80 - 9.00	73.7
	האפער	9.10 - 9.30	74.6
	האפער	9.50 - 9.70	75.5
	האפער	9.90 - 10.10	76.4
	האפער	10.20 - 10.40	77.3

קוהע-טאבעללע פאם 13 יענער.

קוהע	פריידע	קוהע	פריידע
105.30	105.30	105.30	105.30
5.42	5.42	5.42	5.42
9.19	9.19	9.19	9.19
56.90	56.90	56.90	56.90
11.37	11.37	11.37	11.37
238	238	238	238
235.50	235.50	235.50	235.50
106	106	106	106
111.60	111.60	111.60	111.60
121	121	121	121
130.75	130.75	130.75	130.75
210.50	210.50	210.50	210.50
131	131	131	131
26.25	26.25	26.25	26.25
162	162	162	162
28	28	28	28
94.50	94.50	94.50	94.50
18	18	18	18
14	14	14	14
24	24	24	24
11	11	11	11
26.25	26.25	26.25	26.25
13.60	13.60	13.60	13.60
39.50	39.50	39.50	39.50

